

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre de Guvern pentru modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a casei de cultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 83/2023

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a casei de cultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 83/2023 este elaborat de Ministerul Culturii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Temeiul legal de elaborare și aprobare a prezentului proiect este art.4 și art.19 alin. (2 ¹) din Legea culturii nr.413/1999.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.
Situația actuală evidențiază nevoia de a clarifica și adapta cadrul legal referitor la activitatea caselor de cultură. La 16.03.2023 a intrat în vigoare Hotărârea Guvernului nr. 83/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a casei de cultură. Totuși, în cadrul aplicării Regulamentului, au fost semnalate mai multe deficiențe și dificultăți de către autoritățile publice locale în calitate de fondatori ai caselor de cultură, or, în Republica Moldova activează peste 1000 case de cultură, și practic toate aceste case de cultură au în calitate de fondatori autorități publice locale. Una din problemele identificate este că Regulamentul în redacția actuală prevede 3 tipuri de case de cultură: centrul cultural, casa de cultură polivalentă și palatul de cultură. Centrul cultural este fără personalitate juridică, iar casa de cultură polivalentă și palatul de cultură, ar trebui să aibă personalitate juridică. Cu toate acestea, la modul practic, este dificil pentru autoritățile publice locale să creeze o casă de cultură cu personalitate juridică, care să fie asigurată atât cu sediu cât și cu personal suficient, inclusiv din punct de vedere administrativ și contabil. Prin urmare, din lipsa resurselor financiare, multe autorități publice locale sunt în imposibilitate să constituie case de cultură polivalente și palate de cultură, care ar trebui să dețină personalitate juridică. Or, în condițiile actuale este mai optim ca o casă de cultură să activeze în calitate de o subdiviziune a fondatorului, iar fondatorii care au capacitate instituțională și financiară, ar trebui să aibă dreptul și posibilitatea creării unei case de cultură cu personalitate juridică. O altă problemă identificată este sintagma ”casa de cultură polivalentă”, or, multe autorități publice locale interpretează cuvântul ”polivalent” ca o posibilitate pentru ca în casa de cultură să fie desfășurate și alte activități, precum ar fi cele sportive. Regulamentul în forma actuală nu prevede posibilitatea atribuirii unui tip de casă de cultură în funcție de numărul populației din localitatea în care aceasta este amplasată. Or, spre exemplu nu există argumente și motive de ce un palat de cultură, care are și atribuții metodologice să fie amplasat într-o localitate care ar avea o populație de 1000 locuitori. Din acest motiv, se urmărește scopul ca în localitățile cu populație mai mică să fie amplasate case de cultură cu activități reduse, iar în localitățile cu populație mai mare să fie amplasate și case de cultură cu mai multe activități și atribuții. O altă deficiență a Regulamentului actual este lipsa unei clarități în privința modalității de reorganizare a activității casei de cultură, în funcție de statutul juridic al acesteia. Prevederile actuale din Regulament limitează mult cercul de persoane care pot candida la funcția de șef/director al casei de cultură, or, conform pct. 29 subpct. 1) prevede obligația de către candidați de a deține studii în domeniu. Prin proiect se urmărește lărgirea cercului de potențiali candidați, în situația în care la concursurile organizate pentru funcțiile de șef/director nu se înregistrează un număr suficient de candidați. Or, sunt dese cazurile când în unitățile administrativ-teritoriale nu sunt suficiente persoane cu pregătirea solicitată conform Regulamentului în redacția actuală. Autorul consideră că pentru a fi numit în funcția de șef/director nu este obligatoriu ca un potențial candidat să dețină neapărat doar studii în domeniul culturii, ci ar putea avea și studii superioare în unul dintre următoarele domenii generale de studii: științe ale educației, științe umaniste sau științe administrative. Având în vedere că de la un șef/director se cere per general să administreze o casă de cultură, dar nu neapărat să se ocupe doar de partea artistică, se consideră oportună relaxarea condițiilor de accesare în funcția de șef/director, or, experiența în domenii precum cel

juridic, economic și de administrare oferă suficientă pregătire pentru a administra case de cultură.

Prevederile actuale ale Regulamentului prevăd că directorul/șeful casei de cultură este numit pe o perioadă de 4 ani. Totuși, termenul actual de patru ani nu oferă, în practică, suficient timp pentru finalizarea acestor obiective fără întreruperi. Mandatul de patru ani coincide cu durata mandatului primarului, ceea ce poate crea percepția unei dependențe politice. De cele mai dese ori, directorul casei de cultură este ales atunci când vine și un nou primar în localitate. Ambii sunt aleși pe un termen de 4 ani. La modul practic, există percepția unei dependențe politice a directorului casei de cultură față de primar, în special ținând cont și de lipsa de candidați la nivel local pentru funcția de director al casei de cultură. Extinderea la cinci ani ar decala cele două mandate și ar reduce presiunea de a sincroniza schimbările de conducere ale casei de cultură cu ciclul electoral local, consolidând autonomia managerială și decizia profesională. În multe state UE, instituțiile publice de cultură funcționează cu mandate de management de cinci ani (de exemplu, Polonia, România, Lituania), tocmai pentru a garanta stabilitate și o viziune pe termen mediu. Extinderea mandatului ar reduce frecvența procedurilor de recrutare și concurs, ceea ce implică economii de timp și resurse pentru autoritățile publice locale și pentru Ministerul Culturii.

O altă deficiență a Regulamentului este lipsa prevederilor care ar îndruma casele de cultură să se conducă în activitatea acestora de instrucțiuni și regulamentele aprobate de Ministerul Culturii, inclusiv în procesul de angajare a șefilor/directorilor caselor de cultură, fapt ce duce la practici neuniforme în activitatea acestora.

Potrivit legislației actuale, caselor de cultură li se atribuie categoria superioară sau categoria I – IV, în conformitate cu indicii prevăzuți la pct. 5 din Anexa nr. 1 a *Hotărârii de Guvern nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*. În funcție de categoria casei de cultură, conform Anexei nr. 8 din *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*, se stabilește clasa și coeficientul de salarizare pentru funcțiile de conducere ale casei de cultură, precum și se aplică sporuri și performanțe pentru angajații casei de cultură. Cu toate acestea, legislația în vigoare nu prevede care este procedura de raportare a caselor de cultură la o anumită categorie, astfel încât, odată ce este efectuată raportarea, Ministerul Culturii va putea efectua evaluarea lor. Prin urmare, se impune clarificarea în legislație a aspectului cu privire la procedura de raportare a caselor de cultură.

Regulamentul prevede și existența consiliului administrativ al casei de cultură, cu toate acestea, la modul practic acest organ este unul nefuncțional și inutil, iar de cele mai deseori, nici nu se găsesc suficiente persoane calificate pentru acest organ consultativ. Mai mult, atribuțiile consiliului administrativ, de regulă, le exercită fondatorul, prin urmare se urmărește excluderea acestor norme din Regulament.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului includ următoarele:

- Acordarea posibilității fondatorilor caselor de cultură de a decide în privința constituirii unei case de cultură cu sau fără personalitate juridică.
- Substituirea casei de cultură polivalente cu casa de cultură comunitară.
- Constituirea centrelor de cultură în localități cu populație de până la 1500 de locuitori, a caselor de cultură comunitare în localități cu o populație mai mare de 1500, iar a palatelor de cultură în localități ce au statut de centru raional sau municipiu.
- Stabilirea unor criterii clare privind organizarea concursurilor pentru funcția de șef/director și extinderea cercului de potențiali candidați la respectivele funcții.
- Extinderea termenului pentru care sunt numiți șeful centrului cultural și directorul casei de cultură de la 4 la 5 ani.
- Includerea prevederii că procedura de raportare a caselor de cultură se efectuează în conformitate cu Regulamentul aprobat prin ordinul ministrului culturii.
- Excluderea consiliului administrativ.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea alternativă analizată a fost păstrarea situației existente, ceea ce ar fi condus la perpetuarea neclarităților și dificultăților în aplicarea Hotărârea Guvernului nr. 83/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a casei de cultură. În absența unei intervenții legislative, ar continua existența problemelor identificate, fapt ce nu ar îmbunătăți situația actuală din domeniul culturii în

țară.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Adoptarea proiectului va avea un impact pozitiv semnificativ asupra sectorului public, cu efecte directe asupra eficienței administrative, a coerenței instituționale și a calității serviciilor culturale furnizate comunităților locale. Prin diferențierea expresă între centre culturale, case de cultură comunitare și palate de cultură, proiectul introduce o structură instituțională clară, adaptată realităților demografice și administrative ale unităților administrativ-teritoriale. Această clasificare va permite alocarea mai eficientă a resurselor financiare și umane, prioritizarea atribuțiilor metodologice la nivel raional/municipal, responsabilizarea fondatorilor în raport cu necesitățile și specificul local. Prin detalierea procedurilor de selecție a șefilor și directorilor caselor de cultură, cu implicarea autorităților locale, a Ministerului Culturii și a societății civile, se asigură: transparență și meritocrație în procesul de angajare; creșterea calității actului managerial în domeniul cultural; responsabilitate instituțională în raport cu comunitatea și politicile publice culturale. Reglementarea distinctă a caselor de cultură cu și fără personalitate juridică, precum și a procedurilor de reorganizare, conferă autorităților publice instrumente juridice clare pentru adaptarea rețelei instituționale la nevoile locale, fără a afecta stabilitatea și continuitatea serviciilor culturale. În ansamblu, proiectul de Hotărâre va avea un impact pozitiv asupra sectorului public, prin: eficientizarea funcționării caselor de cultură; creșterea calității actului de conducere și a politicilor culturale locale; îmbunătățirea cadrului normativ de organizare instituțională și stimularea colaborării între autoritățile centrale și locale. Aceste modificări vor contribui, în mod direct, la modernizarea și profesionalizarea sectorului cultural public, în beneficiul comunităților și al patrimoniului cultural național.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Nu se prevăd cheltuieli suplimentare.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul de hotărâre promovat, nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Proiectul de hotărâre nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Culturii www.mc.gov.md, directoriul Transparență, inclusiv pe platforma guvernamentală Particip a fost asigurată plasarea anunțului despre inițierea procesului de elaborare a proiectului de hotărâre (link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14493), plasarea anunțului despre consultarea publică a proiectului HG - https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-pentru-modificarea-regulamentului-de-organizare-si-functionare-a-casei-de-cultura-aprobat-prin-hotararea-guvernului-nr-

[832023-numar-unic-423mc2025/14609](#), inclusiv și anunțul cu privire la publicarea proiectului definitivat

Proiectul de act normativ, însoțit de Nota de fundamentare și Tabelul comparativ a fost supus consultărilor publice și avizat de către următoarele autorități publice și instituții interesate: Ministerul Finanțelor, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și Cancelaria de Stat.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii Guvernului a fost supus expertizei juridice (*nr. 04/1-7486 din 28.07.2025*) și anticorupție (*nr. EHG25/10741 din 16.07.2025*) în conformitate cu procedura stabilită în *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*.

În urma expertizării, Ministerul Justiției a formulat o serie de observații și propuneri ce vizează atât redactarea actului, cât și respectarea normelor de tehnică legislativă aplicabile procesului de elaborare a actelor normative. Totodată, au fost formulate precizări privind modul de reorganizare și modificare a caselor de cultură, atât cu, cât și fără personalitate juridică. Printre aspectele semnalate se numără și propunerea de majorare a duratei mandatului pentru funcțiile de șef al centrului cultural, director al casei de cultură comunitară și director al palatului de cultură, de la 4 la 5 ani.

De asemenea, Centrul Național Anticorupție a evidențiat prezența unor formulări ambigue în dispozițiile referitoare la reorganizarea caselor de cultură cu personalitate juridică, care necesită clarificări suplimentare pentru a evita interpretările neuniforme. În baza expertizelor recepționate, proiectul HG și documentele aferente ale acestuia au fost modificate și revizuite în funcție de obiecțiile și propunerile recomandate.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Nu este aplicabil

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Ministerul Culturii va aproba prin ordinul ministrului Regulamentul-cadru privind desfășurarea concursului pentru angajarea șefilor și directorilor caselor de cultură, precum și Regulamentul privind procedura de raportare a caselor de cultură.

Ministru

Sergiu PRODAN